

คู่มือการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน
สำนักงานตรวจสอบภายใน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

คำนำ

การตรวจสอบภายใน ถือเป็นเครื่องมือหรือกลไกของฝ่ายบริหาร ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานและระบบการควบคุมภายใน ซึ่งคู่มือเล่มนี้ได้จัดทำขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ตรวจสอบให้มีความเข้าใจการปฏิบัติงาน ที่เป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในและจรรยาบรรณการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ของส่วนราชการ ของกระทรวงการคลัง กรมบัญชีกลาง โดยเนื้อหาในคู่มือประกอบด้วยแนวคิด กระบวนการ ขั้นตอนการตรวจสอบ ตั้งแต่การวางแผนการตรวจสอบ การปฏิบัติงานตรวจสอบ การรายงานผลการตรวจสอบ และการติดตามผลการตรวจสอบ เพื่อใช้เป็นกรอบหรือแนวทางในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ผู้ตรวจสอบต้องใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพ ในการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขหรือปรับปรุงการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย เกิดความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำนักงานตรวจสอบภายใน หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบภายในให้มีความเข้าใจ และสามารถนำหลักการในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

สำนักงานตรวจสอบภายใน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

สารบัญ

หน้า

คำนำ

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสำนักงานตรวจสอบภายใน

๑. ประวัติความเป็นมา.....	๑
๒. วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของสำนักงานตรวจสอบภายใน.....	๒
๓. ที่ตั้งของสำนักงานตรวจสอบภายใน.....	๓
๔. โครงสร้างสำนักงานตรวจสอบภายใน.....	๔
๕. กรอบการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายใน	๕
๖. การตรวจสอบภายใน	๖
๗. วัตถุประสงค์และขอบเขตของการตรวจสอบภายใน	๖
๘. ประเภทของการตรวจสอบภายใน	๗
กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน	๘
๑. กระบวนการวางแผนการตรวจสอบ.....	๘
๒. กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบ.....	๑๐
๓. กระบวนการรายงานและติดตามผลการตรวจสอบ.....	๑๕
๔. Flow กระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน.....	๑๖

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสำนักงานตรวจสอบภายใน

๑. ประวัติความเป็นมา

ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลังของกระทรวงการคลัง พ.ศ.๒๕๐๕ ได้กำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งข้าราชการอย่างน้อย ๑ คนเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายใน ต่อมาได้มีมติคณะรัฐมนตรีอ้างถึงหนังสือที่ สร.๐๒๐/ว ๗๘ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๑๙ เรื่องการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการ กำหนดให้ส่วนราชการที่เป็นกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการอื่นที่เทียบเท่ารวมถึงจังหวัดที่มีตำแหน่งอัตรากำลังเพื่อทำหน้าที่ผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการและของจังหวัด โดยมีสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ว่าราชการแล้วแต่กรณี พร้อมทั้งมอบหมายให้กระทรวงการคลัง โดยกรมบัญชีกลางทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการแก่ผู้ตรวจสอบภายใน

ส่วนในเรื่องการกำกับดูแล การกำหนดขอบเขตงานและแผนการตรวจสอบภายในให้ครอบคลุมงานที่มีความสำคัญ มีความเสี่ยง มีงบประมาณสูงอีกรวมทั้งมีสัญญาณเตือนว่าอาจจะมีความเสียหายเกิดขึ้น และการกำหนดมาตรการการควบคุมภายในและระบบตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพนั้น เป็นการกำหนดตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๒ ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ของแต่ละกระทรวง รวมทั้งให้จัดตั้งหน่วยตรวจสอบภายในระดับกระทรวงขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการตรวจสอบ และทำหน้าที่ตรวจสอบตามขอบเขตงานและแผนการตรวจสอบที่คณะกรรมการตรวจสอบกำหนด หรือให้ความเห็นชอบและผู้บริหารมอบหมาย

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีฯ ดังกล่าว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จึงได้จัดตั้งสำนักงานตรวจสอบภายในขึ้นตามมติที่ประชุมสภามหาวิทยาลัย ครั้งที่ ๒/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ อนุมัติให้เป็นหน่วยงานภายในระดับกอง และมีหน่วยงานควบคุมภายในเป็นหน่วยงานภายในของสำนักงานตรวจสอบภายในเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๐ ตามมาตรา ๙ (วรรคสาม) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา และมาตรา ๑๕ (๒) (๖)

การประชุมสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ครั้งที่ ๔๑ (๕/๒๕๕๔) วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการบริหารงานประจำมหาวิทยาลัย (ก.ต.บ.) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามข้อบังคับมทร.ล้านนา ว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบการบริหารงานประจำมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๔ มีหัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายในทำหน้าที่เป็นเลขานุการ ก.ต.บ.โดยตำแหน่งสำนักงานตรวจสอบภายใน จึงได้มีการปรับโครงสร้างการทำงานของสำนักงานตรวจสอบภายในเพื่อให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการตรวจสอบภายใน รหัส ๑๑๐๐ ความเป็นอิสระและความเที่ยงธรรม อนุมัติตามมติคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๔ และมติคณะกรรมการตรวจสอบการบริหารงานประจำมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๔ กำหนดให้ยกเลิกหน่วยงานควบคุมภายในซึ่งเดิมเป็นหน่วยงานภายในของสำนักงานตรวจสอบภายใน ให้จัดตั้งเป็นคณะกรรมการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงของมทร.ล้านนา สังกัดกองนโยบายและแผนแทน

ต่อมาปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักงานตรวจสอบภายใน ได้รับการจัดสรรตำแหน่ง นักตรวจสอบภายในให้กับหน่วยเบิกจ่ายในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จำนวน ๗ หน่วย เบิกจ่าย ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการตรวจสอบภายในของส่วนราชการ พ.ศ.๒๕๕๑ กำหนดให้หน่วยงานที่มีการเบิกจ่ายต้องมีผู้ตรวจสอบภายใน เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบ

และเมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ มหาวิทยาลัยได้ประกาศ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการและส่วนงานภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๔ (๑๗) ให้แบ่งส่วนราชการใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา โดยสำนักงานตรวจสอบภายใน แบ่งเป็นงาน จำนวน ๑ งาน คืองานตรวจสอบภายใน จนกระทั่งที่ประชุมคณะบุคคลปฏิบัติหน้าที่แทนสภามหาวิทยาลัยมีมติที่ประชุม ครั้งที่ ๒๙ (๕/๒๕๖๓) วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย (ค.ต.ป.) เพื่อทำหน้าที่ตามข้อบังคับมท.ล้านนา ว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยการจัดโครงสร้างองค์กรให้มีการติดตาม ตรวจสอบประเมินผล จึงทำให้การตรวจสอบภายในมีความเป็นอิสระอย่างเป็นขั้นตอนมากขึ้น ทั้งนี้ กำหนดให้ รองอธิการบดีของมหาวิทยาลัยที่ทำหน้าที่เป็นเลขานุการสภาทำหน้าที่เป็นเลขานุการ ค.ต.ป. และหัวหน้า สำนักงานตรวจสอบภายในทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการ ค.ต.ป. โดยตำแหน่ง สั่ง ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓ เป็นต้นไป

๒. ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของสำนักงานตรวจสอบภายใน

ปรัชญา

“ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม ระมัดระวังรอบคอบ รับผิดชอบในหน้าที่”

วิสัยทัศน์

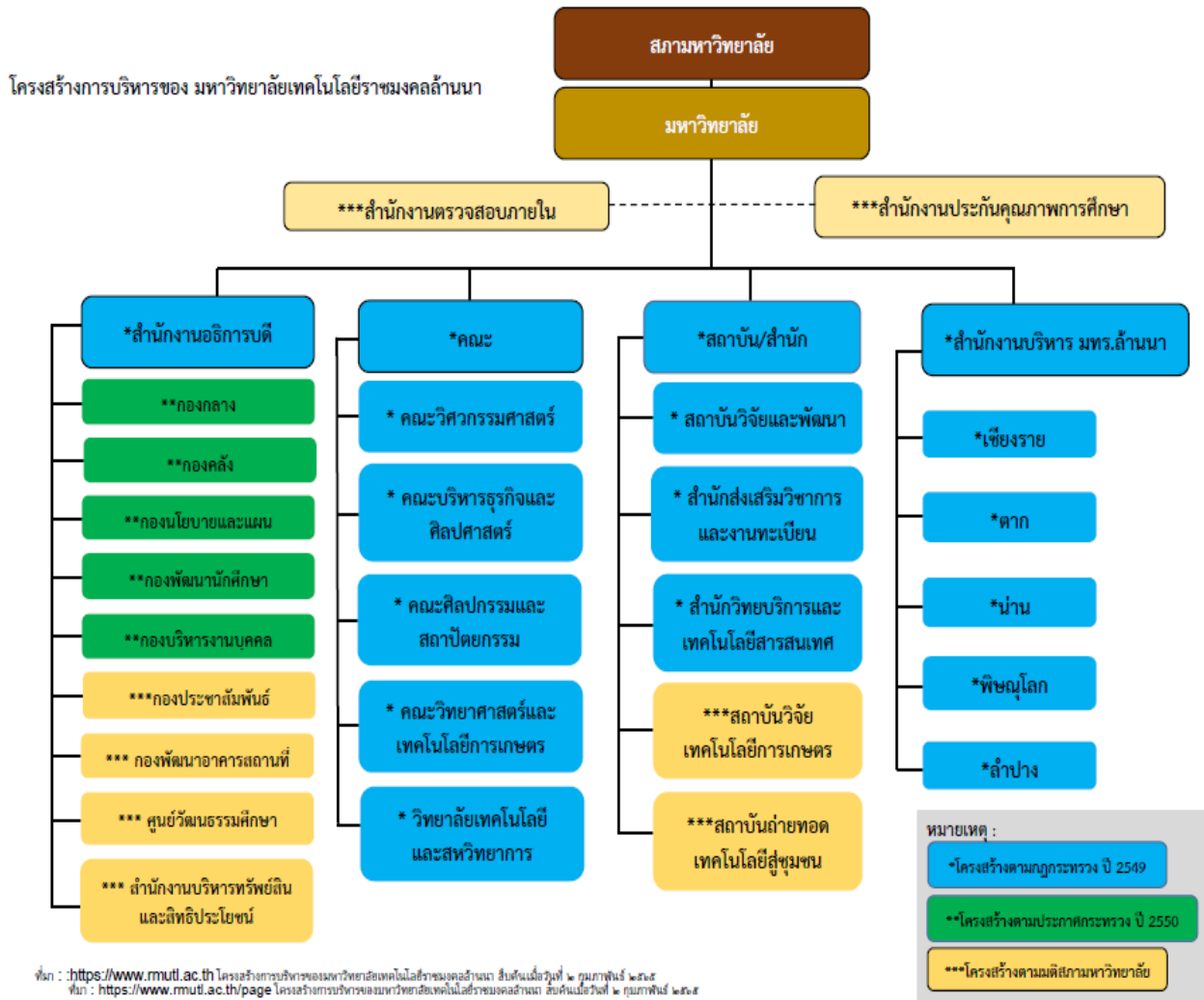
มุ่งมั่นในการตรวจสอบภายใน อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามมาตรฐานการตรวจสอบของส่วนงานราชการ

พันธกิจ

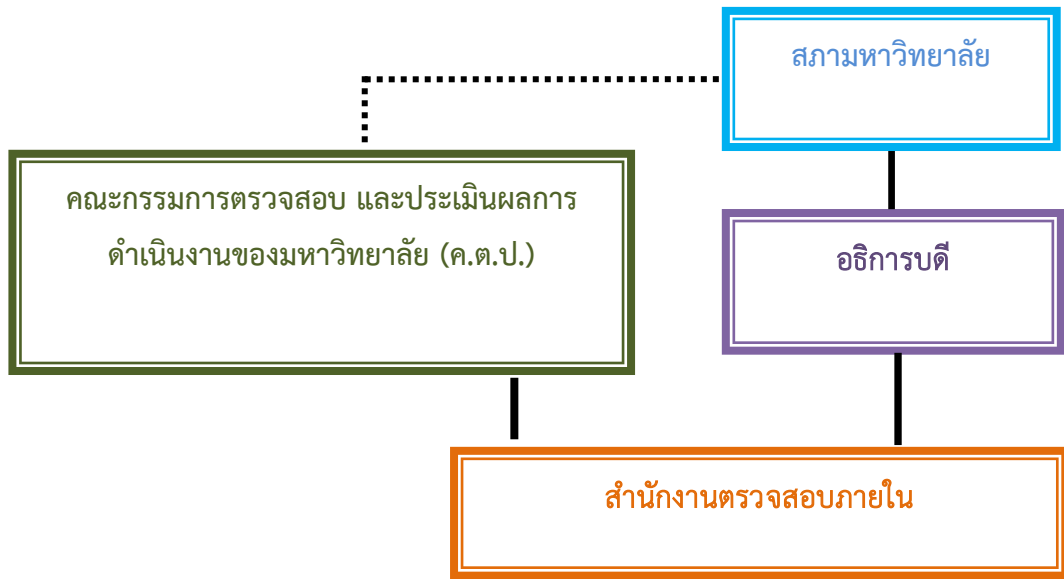
๑. เสริมสร้างและพัฒนาผู้ตรวจสอบให้มีความรู้ความสามารถ
๒. จัดทำแนวทางการตรวจสอบตามมาตรฐานการตรวจสอบของส่วนงานราชการ
๓. ตรวจสอบและสอบทานระบบการควบคุมภายใน
๔. ให้คำแนะนำ ปรีกษา เกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน แนวทางการปฏิบัติงานตามกฎระเบียบ ประกาศ และข้อบังคับ
๕. วางแผนการติดตามและประเมินผลการตรวจสอบภายใน พร้อมทั้งนำเสนอรายงานผลการตรวจสอบต่อผู้บริหาร

๓. ที่ตั้งของสำนักงานตรวจสอบภายใน

ที่ตั้งของสำนักงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตั้งอยู่ที่ ๑๒๘ ถนนห้วยแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๓๐๐ โทร ๐ - ๕๓๙๒ - ๑๔๔๔ ต่อ ๑๐๑๙,๑๐๒๒ โทรสาร ๐-๕๓๒๑-๓๑๘๓ E-mail: audit@mutl.ac.th, audit_mutl@hotmail.com Facebook: สำนักงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

๔. โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานตรวจสอบภายใน

๕. กรอบการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายใน

สำนักงานตรวจสอบภายใน มีบทบาทหลักในการช่วยคณะกรรมการตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย (ค.ต.ป.) ในการปฏิบัติหน้าที่ติดตามดูแลการควบคุมภายใน การบริหารความเสี่ยง การกำกับดูแลที่ดี นอกจากนี้ยังเป็นกลไกในการตรวจสอบด้านการปฏิบัติงาน รายงานทางการเงิน และการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบข้อบังคับ และนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กรอบการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน เป็นไปตามข้อบังคับ ว่าด้วยการตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล มีการกำกับดูแลที่ดี และมีความเป็นอิสระ สอดคล้องกับหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วย มาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ ซึ่งได้ให้คำนิยามไว้ดังนี้

๖. การตรวจสอบภายใน หมายถึง กิจกรรมการให้ความเชื่อมั่นและการให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรมและเป็นอิสระ ซึ่งจัดให้มีขึ้นเพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการปฏิบัติงาน ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ให้ดีขึ้น เพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการปฏิบัติงานหลักประกันอย่างเที่ยงธรรม และการให้คำปรึกษาอย่างมีอิสระ บรรลุถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยการประเมินและปรับปรุงประสิทธิภาพของ กระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน การกำกับดูแลอย่างเป็นระบบและเป็นระเบียบ

ซึ่งภายใต้มาตรฐานการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ และมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายในระดับสากล กำหนดโครงสร้างมาตรฐานการตรวจสอบภายใน ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ มาตรฐานด้านคุณสมบัติ และมาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน รวมถึงผู้ตรวจสอบภายใน ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณการตรวจสอบภายใน เพื่อเป็นการยกระดับและศักดิ์ศรีของวิชาชีพ ตรวจสอบภายใน ดังนี้

๑. มาตรฐานด้านคุณสมบัติ (Attribute Standards) เป็นมาตรฐานที่กล่าวถึงหน่วยงานและบุคลากร ที่ปฏิบัติงานด้านตรวจสอบภายใน เริ่มตั้งแต่รหัสมาตรฐานที่ ๑๐๐๐ เป็นต้นไป ประกอบด้วย

๑) การวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในอย่างเป็นทางการไว้ในกฎบัตรการตรวจสอบภายใน โดยสอดคล้องกับภารกิจงานตรวจสอบภายใน

๒) การกำหนดถึงความเป็นอิสระและความเที่ยงธรรม การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในต้องมีความอิสระ และผู้ตรวจสอบภายในต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ซื่อสัตย์ สุจริตและมีจรรยาบรรณ

๓) การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในต้องกระทำด้วยความเชี่ยวชาญและความระมัดระวังรอบคอบเพียงพอประกอบวิชาชีพ

๔) การประกันและการปรับปรุงคุณภาพงาน หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องปรับปรุงและรักษาคุณภาพงานตรวจสอบภายใน โดยมีการปรับปรุงคุณภาพงานตรวจสอบภายในให้ครอบคลุมในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง

๒. มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน (Performance Standards) เป็นมาตรฐานที่กล่าวถึงลักษณะของงานและกระบวนการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายใน เริ่มตั้งแต่รหัสมาตรฐานที่ ๒๐๐๐ เป็นต้นไป โดยกล่าวถึงประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑) การบริหารงานตรวจสอบภายใน หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน ต้องบริหารตรวจสอบภายในอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในสามารถสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับหน่วยงานของรัฐ

๒) ลักษณะของงานตรวจสอบภายใน คือ การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในต้องช่วยประเมินและช่วยสนับสนุนให้กระบวนการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมของหน่วยงานของรัฐ โดยใช้วิธีการที่เป็นระบบ หลักเกณฑ์ และอาศัยความเสี่ยงของหน่วยงานของรัฐ

๓) การวางแผนการปฏิบัติงาน ผู้ตรวจสอบภายในต้องจัดทำแผนการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขต ระยะเวลา และการจัดสรรทรัพยากร โดยแผนการปฏิบัติงานต้องพิจารณาถึงยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ และความเสี่ยงของหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

๔) การปฏิบัติงานตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบภายในต้องระบุข้อมูลที่มีความเพียงพอ มีความน่าเชื่อถือ มีความเกี่ยวข้องและที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์

๕) การรายงานผลการตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบภายในควรรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างทันกาล โดยรายงานดังกล่าวต้องประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ขอบเขต และผลการตรวจสอบความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

๖) การติดตามผล หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องกำหนดและรักษาระบบการติดตามการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในรายงานผลการตรวจสอบ

๗) การยอมรับสภาพความเสี่ยงของฝ่ายบริหาร ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในมีความเห็นว่า ความเสี่ยงที่เหลือนั้นที่ฝ่ายบริหารยอมรับนั้น อาจจะไม่อยู่ในระดับที่หน่วยงานของรัฐสามารถยอมรับได้ หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องหารือกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ หากยังไม่สามารถหาข้อยุติได้หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องเสนอต่อคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อพิจารณาหาข้อยุติ

๓.จรรยาบรรณการตรวจสอบภายใน (Code of Ethics) กรอบความประพฤติที่พึงประสงค์สำหรับผู้ตรวจสอบภายใน ในอันที่จะนำซึ่งความเชื่อมั่นและให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรม เป็นอิสระ และเปี่ยมด้วยคุณภาพ ประกอบด้วยหลักปฏิบัติ ๔ ข้อ ดังนี้

๑) ความซื่อสัตย์ (Integrity) ความซื่อสัตย์ของผู้ตรวจสอบภายในจะสร้างให้เกิดความไว้วางใจ และทำให้ดุลยพินิจของผู้ตรวจสอบภายในมีความน่าเชื่อถือและยอมรับจากบุคคลทั่วไป

๒) ความเที่ยงธรรม (Objectivity) ผู้ตรวจสอบภายในจะแสดงความคิดเห็นอย่างเที่ยงธรรมแก่ผู้ประกอบวิชาชีพในการรวบรวมข้อมูล ประเมินผล และรายงานด้วยความไม่ลำเอียง ต้องทำหน้าที่อย่างเป็นธรรมในทุกๆ สถานการณ์ และไม่ปล่อยให้ความรู้สึกส่วนตัวหรือความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่นเข้ามามีอิทธิพลเหนือการปฏิบัติงาน

๓) การปกปิดความลับ (Confidentiality) ผู้ตรวจสอบภายในจะเคารพในคุณค่าและสิทธิของผู้เป็นเจ้าของข้อมูลที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน และไม่เปิดเผยข้อมูลดังกล่าว โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงเสียก่อน ยกเว้นในกรณีที่มีพันธะในแง่ของงานอาชีพและเกี่ยวข้องกับกฎหมายเท่านั้น

๔) ความสามารถในหน้าที่ (Competency) ผู้ตรวจสอบภายในจะนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ มาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

๗. วัตถุประสงค์และขอบเขตของการตรวจสอบภายใน

วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบภายใน คือ การปฏิบัติงานโดยอิสระ ปราศจากการแทรกแซงในการทำหน้าที่ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์กร ด้วยการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์ ประเมิน ให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเพื่อสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานขององค์กร ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่และดำเนินงานไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการดำเนินงานจะอยู่ในรูปของรายงานการตรวจสอบเพื่อเสนอผู้บริหาร รวมทั้งสนับสนุนให้มีการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพภายใต้ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม

ขอบเขตของการตรวจสอบภายใน ประกอบด้วย

๑. การสอบทานความเชื่อถือได้ทางด้านความถูกต้องสมบูรณ์ สารสนเทศของข้อมูลด้านการเงิน การบัญชีและการดำเนินงาน

๒. สอบทานเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าระบบที่ใช้เป็นไปตามนโยบาย แผน และวิธีการปฏิบัติงานที่องค์กรกำหนด

๓. สอบทานวิธีการป้องกันดูแลทรัพย์สินว่าเหมาะสม และความมีอยู่จริงของทรัพย์สิน

๔. ประเมินการใช้ทรัพยากรและงบประมาณอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพ

๕. การสอบทานการปฏิบัติงาน ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรหรือไม่

๖. การสอบทานและประเมินผลความเหมาะสมและความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในขององค์กร

๗. การสอบทานและประเมินผลความเหมาะสมและความเพียงพอของการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กร

๘. ประเภทของการตรวจสอบภายใน

เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๕ กระทรวงการคลัง ได้การกำหนดประเภทของงานตรวจสอบภายในตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติและจัดให้มีการตรวจสอบภายในให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ ข้อ ๒ กำหนดให้กรมบัญชีกลางเป็นผู้กำหนดคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในให้หน่วยงานของรัฐ ถือปฏิบัติ นั้น กรมบัญชีกลาง จึงกำหนดประเภทของงานตรวจสอบภายใน ดังนี้

๑. งานบริหารให้ความเชื่อมั่น (Assurance Services) หมายถึง การตรวจสอบหลักฐานต่าง ๆ อย่างเที่ยงธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งการประเมินผลอย่างอิสระในกระบวนการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายในของหน่วยงานของรัฐ โดยตัวอย่างของงานบริหารให้ความเชื่อมั่น เช่น

๑.๑ การตรวจสอบด้านการเงิน (Financial Audit) หมายถึง การตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และความเชื่อถือได้ของข้อมูลการเงิน และรายงานการเงิน การตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี นโยบายการบัญชี กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ ประกาศที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการประเมินความเสี่ยง ระบบการควบคุมภายใน และความเป็นไปได้ที่จะเกิดข้อผิดพลาดและการทุจริตด้านการเงินการบัญชี

๑.๒ การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Audit) หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ ประกาศ มติคณะรัฐมนตรี รวมถึงมาตรฐานแนวปฏิบัติ และนโยบายที่กำหนดไว้

๑.๓ การตรวจสอบด้านการดำเนินงาน (Performance Audit) หมายถึง การตรวจสอบความประหยัด ความมีประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าของกิจกรรมที่ตรวจสอบ

๑.๔ การตรวจสอบอื่น ๆ หมายถึง การตรวจสอบอื่นนอกเหนือจาก ข้อ ๑.๑ - ๑.๓ เช่น การตรวจสอบความมั่นคงปลอดภัยของเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการประเมินความเสี่ยงและการควบคุมภายในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการตรวจสอบพิเศษ (การตรวจสอบตามที่ได้รับมอบหมายเป็นกรณีการพิเศษ เป็นต้น

๒. งานบริการให้คำปรึกษา (Consulting Audit) หมายถึง การบริการให้คำปรึกษา แนะนำ และบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งลักษณะงานและขอบเขตของงานจะเป็นไปตามข้อตกลงที่ทำขึ้นร่วมกับผู้รับบริการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับหน่วยงานของรัฐ และปรับปรุงกระบวนการการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมของหน่วยงานของรัฐให้ดีขึ้น

กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน (Internal Audit Process)

กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน เพื่อให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบด้วยความมั่นใจและมีคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติงานดังนี้

๑. การวางแผนการตรวจสอบ
๒. การปฏิบัติงานตรวจสอบ
๓. การจัดทำรายงานและติดตามผล

๑. การวางแผนการตรวจสอบ

การวางแผนการตรวจสอบ หมายถึง การวางแผนไว้ล่วงหน้าก่อนลงมือปฏิบัติ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ หน่วยรับตรวจ เวลา บุคลากร งบประมาณ ประกอบด้วยเนื้อหา ๓ เรื่อง ดังนี้

๑.๑ ประเภทของการวางแผนตรวจสอบ แบ่งเป็นการวางแผนการตรวจสอบ (Audit Plan) และการวางแผนการปฏิบัติงาน (Engagement Plan)

แผนการตรวจสอบ เป็นแผนงานที่หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายในจัดทำขึ้นล่วงหน้า เป็นเสมือนเข็มทิศในการปฏิบัติงาน โดยแบ่งแยกเป็นแผนการตรวจสอบระยะยาวและแผนการตรวจสอบประจำปี

แผนการปฏิบัติงาน หมายถึง แผนการปฏิบัติงานที่ผู้ตรวจสอบภายในที่ได้รับมอบหมายงานตามแผนการตรวจสอบจัดทำไว้ล่วงหน้าเพื่อให้การปฏิบัติงานตรวจสอบบรรลุผลสำเร็จ

๑.๒ ขั้นตอนการวางแผนการตรวจสอบ

- สำรวจข้อมูลเบื้องต้น ทำความเข้าใจ คำนึงเกี่ยวกับระบบงานของหน่วยรับตรวจ
- ประเมินผลระบบการควบคุมภายในของหน่วยรับตรวจ
- ประเมินความเสี่ยง โดยระบุปัจจัยเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความเสี่ยง
- การวางแผนการตรวจสอบ โดยนำความเสี่ยงมาพิจารณาเพื่อดำเนินการ
- การวางแผนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในตามที่ได้รับมอบหมายให้ครอบคลุมประเด็นการตรวจสอบ วัตถุประสงค์ ขอบเขตและแนวทางการปฏิบัติงาน

๑.๓ การเสนอแผนการตรวจสอบและการอนุมัติแผน

หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน เสนอแผนการตรวจสอบภายในต่อผู้บริหารสูงสุดของส่วนราชการ เพื่อขออนุมัติภายในเดือนกันยายนของทุกปี ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด ถ้าพบข้อขัดข้อง ควรทบทวนและปรับปรุงแผนการตรวจสอบและเสนอให้ผู้บริหารพิจารณาอนุมัติ

แผนการปฏิบัติงาน ผู้ตรวจสอบภายในเสนอแผนการปฏิบัติงานให้หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายในให้ความเห็นชอบก่อนที่จะดำเนินการตรวจสอบในขั้นตอนต่อไป

๒. การปฏิบัติงานตรวจสอบ

กระบวนการตรวจสอบ สอบทาน รวบรวมหลักฐาน เพื่อวิเคราะห์และประเมินผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามนโยบาย แผนงาน ระเบียบ กฎหมาย ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๒.๑ ก่อนเริ่มปฏิบัติงานตรวจสอบ

หลังจากการทำแผนปฏิบัติงาน จัดทำตารางการปฏิบัติงานการตรวจสอบในรายละเอียดของงานแต่ละงาน กำหนดวันเวลาและระยะเวลาใช้ในการตรวจสอบ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑) แจ้งหน่วยรับตรวจ หัวหน้าผู้ตรวจสอบภายในติดต่อผู้บริหารของหน่วยรับตรวจและผู้ปฏิบัติงาน ให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ ขอบเขตและระยะเวลาในการตรวจสอบ

๒) คัดเลือกทีมตรวจสอบให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้ตรวจสอบภายในตามงานหรือ กิจกรรมที่ตรวจสอบ

๓) บรรยายสรุปรายละเอียดของงานอย่างย่อให้ทีมงานตรวจสอบ รายละเอียดการตรวจสอบ กระดาษทำการ งบประมาณ และค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ

๔) หัวหน้าทีมตรวจสอบ ทำหน้าที่สร้างสัมพันธภาพกับผู้บริหารของหน่วยตรวจสอบ ประชุมเปิดและ ปิดงานตรวจสอบ แก้ไขปัญหาระหว่างการตรวจสอบ จัดทำตารางการปฏิบัติงาน แก้ไขปรับปรุงแนวทางการ ตรวจสอบให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

๕) การเตรียมการเบื้องต้น สอบทานรายงานตรวจสอบหน่วยรับตรวจในการตรวจสอบครั้งก่อน ศึกษาแผนการดำเนินงานของหน่วยงาน โครงการ ปัญหาและรายละเอียดข้อมูลที่สำคัญในการตรวจสอบ

๒.๒ ระหว่างการปฏิบัติงานตรวจสอบ

เริ่มปฏิบัติงานด้วยการประชุมเปิดการตรวจสอบระหว่างทีมงานและหน่วยรับตรวจ โดยแจ้ง วัตถุประสงค์และขอบเขตของการตรวจสอบ กำหนดมอบหมายงานตรวจสอบให้ทีมงานตรวจสอบตาม ความถนัด ความรู้และความสามารถ คัดเลือกวิธีการตรวจสอบและเทคนิคการตรวจสอบให้เหมาะสม มีขั้นตอนดังนี้

๑) รวบรวมข้อมูลและหลักฐานการตรวจสอบ

๒) เข้าสังเกตการณ์ปฏิบัติงาน เพื่อหาข้อสรุปการปฏิบัติงานว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด

๓) ทำการตรวจสอบ สอบทาน ทดสอบรายการ รวมถึงการสอบทานประสิทธิผลของการควบคุม

ภายใน

๔) ทดสอบการปฏิบัติงานตามระบบที่วางไว้

๕) ตรวจสอบเชิงวิเคราะห์

หัวหน้าทีมตรวจสอบ ควรกำกับดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวิธีปฏิบัติงานตรวจสอบเวลา ให้เป็นไปตามตารางการปฏิบัติงาน ตามแนวทางปฏิบัติงานในแผนปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถแก้ไขให้เป็นไปตาม สถานการณ์โดยสมเหตุสมผล และถ้ามีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงขอบเขตของการตรวจสอบ ต้องได้รับการ อนุมัติจากหัวหน้าผู้ตรวจสอบภายใน

ประชุมปิดการตรวจสอบ เป็นขั้นตอนสรุปผลสิ่งที่ตรวจพบ ทำความเข้าใจและชี้แจงประเด็นสงสัย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หาข้อยุติ แจ้งกำหนดการออกรายงาน ขอขอบคุณหน่วยรับตรวจ

๒.๓. การปฏิบัติเมื่อเสร็จสิ้นการตรวจสอบ หัวหน้าทีมตรวจสอบ ควรสอบทานการปฏิบัติงานให้ เสร็จสมบูรณ์ ตรวจทานกระดาษทำการ เอกสาร หลักฐานและสรุปข้อที่ตรวจพบ ร่างรายงานผลการปฏิบัติงาน ประเมินผลการปฏิบัติงาน ดังนี้

๑) การรวบรวมหลักฐาน เอกสาร ข้อมูลและข้อเท็จจริงต่างๆ ที่รวบรวมระหว่างการตรวจสอบให้มีความเพียงพอ เชื่อถือได้ ความเกี่ยวข้อง และประโยชน์ที่จะนำไปใช้

๒) การรวบรวมกระดาษทำการ

กระดาษทำการ(Working Paper) เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นในระหว่างการตรวจสอบ เพื่อบันทึก รายละเอียดการทำงาน วิธีการตรวจสอบ ขอบเขตการตรวจสอบ ข้อมูลจากการวิเคราะห์และผลสรุปของการ ตรวจสอบ

ประเภทของกระดาษทำการ

- จัดทำขึ้นเอง เช่นแผนผังการปฏิบัติงาน
- จากบุคคลภายนอก เช่น หนังสือยืนยันยอดหนี้ หนังสือร้องเรียน

๓) การสรุปผลการตรวจสอบ เป็นวิธีการปฏิบัติงานตรวจสอบขั้นสุดท้ายก่อนจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตรวจสอบ รวบรวมข้อเท็จจริงและหลักฐานต่างๆ ที่ได้จากการตรวจสอบสรุปหาข้อตรวจพบในด้านดีและปัญหาข้อบกพร่อง สิ่งที่ตรวจพบ(Audit Finding) ควรมีลักษณะมีความสำคัญ ควรค่าแก่การรายงาน มีหลักฐานชัดเจนเชื่อถือได้ มาจากการวิเคราะห์อย่างเที่ยงธรรม และมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

- ๓.๑ สภาพที่เกิดขึ้นจริง จากการสังเกตการณ์ การสอบถาม การสอบถาม การวิเคราะห์
- ๓.๒ เกณฑ์การตรวจสอบ ใช้หลักเกณฑ์ตามกฎหมาย มาตรฐาน แผนงาน
- ๓.๓ ผลกระทบ โอกาส ความเสี่ยงหรือผลเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น
- ๓.๔ ข้อเสนอแนะ

๓. การจัดทำรายงานและติดตามผล

๓.๑ การจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ ให้ผู้บริหารทราบถึงวัตถุประสงค์ ขอบเขต วิธีปฏิบัติงาน และผลการตรวจสอบ สรุปข้อบกพร่องที่ตรวจพบ ความเสี่ยงการควบคุม เรื่องอื่นที่ผู้บริหารควรทราบ

รายงานผลการปฏิบัติงานต้องมีความถูกต้อง ชัดเจน กะทัดรัด ทันกาล สร้างสรรค์ ชูใจ เป็นลายลักษณ์อักษร หากรายงานด้วยวาจาจะใช้ในกรณีเร่งด่วนเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์

รายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร ควรมีสาระสำคัญดังนี้

- ๑.๑ บทคัดย่อ
- ๑.๒ บทนำ
- ๑.๓ วัตถุประสงค์ เป้าหมายของการตรวจสอบ
- ๑.๔ ขอบเขต แสดงระยะเวลาและปริมาณของงานที่ตรวจสอบ
- ๑.๕ สิ่งที่ตรวจพบ
- ๑.๖ ข้อเสนอแนะ
- ๑.๗ ความเห็น
- ๑.๘ เอกสารประกอบรายงาน

๓.๒ การติดตามผล (Follow up)

ผู้ตรวจสอบภายในต้องติดตามผลว่าผู้บริหารได้สั่งการหรือไม่ประการใด เพื่อให้ทราบว่าข้อที่ตรวจพบที่เป็นข้อบกพร่องได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสม หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน ได้กำหนดวิธีการและเวลาที่เหมาะสมในการติดตามผล (ภายใน ๓๐ วันนับจากวันที่อธิการบดีสั่งการ) จัดทำตารางกำหนดเวลาที่ใช้ติดตามรายงานปีก่อนถึงปีปัจจุบันและรายงานผู้บริหารเพื่อทราบ

การรายงานผลการตรวจสอบ (ภายใน ๒ เดือน หลังการตรวจสอบเสร็จสิ้น)

๑. หลังการตรวจสอบเสร็จสิ้นให้ผู้ตรวจสอบภายในรวบรวมข้อมูลกระดาษทำการพร้อมจัดทำร่างรายงานผลการตรวจสอบ ภายใน ๑๐ วัน

๒. กรณีที่ผู้ตรวจสอบภายในมีการประชุมปิดการตรวจสอบกับหน่วยรับตรวจ (ผู้ช่วยอธิการบดี (ฐานะหัวหน้าหน่วยรับตรวจ) และหัวหน้าหน่วยงานของหน่วยรับตรวจ) เพื่อรับทราบผลการตรวจสอบเบื้องต้น ให้ดำเนินการปิดการตรวจสอบ ภายใน ๑ วัน หรือกรณีที่ไม่ได้ทำการประชุมปิดการตรวจสอบ ให้ผู้ตรวจสอบภายในจัดทำบันทึกข้อความจัดส่งร่างรายงานผลการตรวจสอบ พร้อมแบบตอบรับร่าง และแบบประเมินความพึงพอใจ ภายใน ๑ วัน จัดส่งให้หน่วยรับตรวจ เพื่อให้หน่วยรับตรวจตอบรับร่างรายงาน

๒.๑ กรณีหน่วยรับตรวจไม่เห็นชอบ ร่างรายงานผลการตรวจสอบและมีข้อชี้แจง พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบให้ผู้ตรวจสอบภายในทำการปรับแก้ร่างรายงานตามข้อชี้แจง ภายใน ๕ วัน พร้อมจัดทำบันทึกข้อความส่งร่างรายงานผลการตรวจสอบ (ที่ปรับแก้ไข) พร้อมบันทึกประชุมปิดการตรวจสอบ และแบบตอบรับร่างรายงาน และแบบประเมินความพึงพอใจ จัดส่งให้หน่วยรับตรวจเพื่อพิจารณาลงนามตอบรับร่างรายงาน

๒.๒ กรณีเห็นชอบและไม่มีการแก้ไข ให้ผู้ตรวจสอบภายในจัดทำบันทึกข้อความเพื่อเสนอแบบบันทึกประชุมปิดการตรวจสอบ และแบบประเมินความพึงพอใจเสนอผู้ช่วยอธิการบดี หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายรับทราบ ภายใน ๑ วันหลังจากวันประชุมปิดการตรวจสอบเสร็จสิ้น

๒.๓ กรณีเห็นชอบแต่มีการแก้ไข ให้ผู้ตรวจสอบภายในทำการปรับแก้ร่างรายงานตามข้อชี้แจง ภายใน ๕ วัน ก่อนที่จะมีการปรับเป็นรายงานฉบับจริง

๓. การจัดส่งร่างรายงานผลการตรวจสอบ เพื่อให้หน่วยรับตรวจพิจารณาลงนามตอบรับร่างรายงาน ภายใน ๕ วัน หลังจากที่ได้รับหนังสือการส่งร่างรายงานผลการตรวจสอบ

๓.๑ กรณีพื้นที่ ให้เสนอต่อผู้ช่วยอธิการบดีของแต่ละพื้นที่/สถาบันฯ ในฐานะหัวหน้าหน่วยรับตรวจของพื้นที่นั้น ๆ เพื่อพิจารณาและตอบรับร่างรายงานดังกล่าว

๓.๒ กรณีส่วนกลาง ให้เสนอต่อหัวหน้าหน่วยรับตรวจเพื่อพิจารณาและตอบรับร่างรายงานดังกล่าว

๓.๓ การลงนามในร่างรายงานผลการตรวจสอบ ให้มีการลงนามเฉพาะผู้ตรวจสอบเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดขั้นตอนของการปฏิบัติงาน

๔. หลังจากหน่วยรับตรวจได้ตอบรับร่างรายงานผลการตรวจสอบแล้ว ให้ผู้ตรวจสอบภายในปรับร่างรายงานเป็นรายงานฉบับจริงพร้อมกับการลงนามของผู้ตรวจสอบภายใน แล้วจัดส่งให้ผู้สอบทานเพื่อทำการสอบทานและสรุปเป็นภาพรวมของมหาวิทยาลัย พร้อมกับการลงนามของผู้สอบทาน (หัวหน้าทีมตรวจสอบ) ต่อไป ภายใน ๑ วัน

๕. ผู้สอบทาน (หัวหน้าทีมตรวจสอบ) ทำการสอบทานและสรุปรายงานผลการตรวจสอบในภาพรวมของมหาวิทยาลัย เพื่อเสนอต่อหัวหน้าสำนักงาน พร้อมจัดทำบันทึกข้อความจัดส่งรายงานผลการตรวจสอบในภาพรวมของมหาวิทยาลัย พร้อมแนบรายงานฉบับจริงของแต่ละพื้นที่และเอกสารประกอบ ให้กับสำนักงาน

ตรวจสอบภายใน เพื่อให้หัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายใน พิจารณาลงนาม โดยให้จัดส่งในระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ (E-office) ภายใน ๑๐ วัน

๖. หัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายในพิจารณากลับกรองสรุปรายงานผลการตรวจสอบ พร้อมเอกสารประกอบ ก่อนพิจารณาลงนามในรายงานผลการตรวจสอบ ภายใน ๕ วัน

๗. หัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายใน จัดทำบันทึกข้อความรายงานผลการตรวจสอบในภาพรวมของ มหาวิทยาลัย เสนอต่ออธิการบดี เพื่อพิจารณาสั่งการ ภายใน ๑ วัน

๘. อธิการบดีพิจารณาลงนามเพื่อสั่งการ ภายใน ๕ วัน

๙. หลังจากได้รับบันทึกข้อความคำสั่งการจากอธิการบดีเรียบร้อยแล้ว **ให้งานสารบรรณ**ส่งบันทึกข้อความคำสั่งการของอธิการบดีให้กับผู้สอบทาน (หัวหน้าทีมตรวจสอบ) เพื่อให้จัดทำร่างบันทึกข้อความการส่งคำสั่งการของอธิการบดีให้กับหน่วยรับตรวจ ภายใน ๑ วัน

๑๐. ผู้สอบทาน (หัวหน้าทีมตรวจสอบ) จัดทำร่างบันทึกข้อความการส่งคำสั่งการของอธิการบดีให้กับหน่วยรับตรวจ แล้วจัดส่งร่างบันทึกข้อความดังกล่าวพร้อมเอกสารประกอบ ให้กับ**งานสารบรรณสำนักงาน**เพื่อดำเนินการพิมพ์เป็นหนังสือต้นฉบับ ภายใน ๑ วัน

๑๑. งานสารบรรณสำนักงานดำเนินการพิมพ์เป็นหนังสือต้นฉบับ เสนอหัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายใน พิจารณาลงนามหนังสือนำส่งพร้อมเอกสารประกอบ ภายใน ๑ วัน

๑๒. หัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายในพิจารณาลงนามในหนังสือนำส่งพร้อมเอกสารประกอบ ภายใน ๑ วัน

๑๓. งานสารบรรณจัดส่งหนังสือนำส่งพร้อมเอกสารประกอบ ให้กับหน่วยรับตรวจ ภายใน ๑ วัน

๑๔. ผู้สอบทาน (หัวหน้าทีมตรวจสอบ) และหัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายใน ร่วมจัดทำระเบียบวาระการประชุมเพื่อเสนอรายงานผลการตรวจสอบต่อที่ประชุม ค.ต.ป. ภายใน ๑๐ วัน ก่อนที่จะมีการประชุม ค.ต.ป.

สรุปจำนวนวันที่ดำเนินการ จำนวนทั้งสิ้น ๕๕ วัน ประกอบด้วย

๑. ผู้ตรวจสอบภายใน จำนวน ๒๒ วัน

- จัดทำร่างรายงานผลการตรวจสอบ ภายใน ๑๐ วัน

- ประชุมปิดการตรวจสอบกับหน่วยรับตรวจ เพื่อรับทราบผลการตรวจสอบเบื้องต้น ภายใน ๑ วัน

- ปรับแก้ร่างรายงานตามข้อชี้แจง (**กรณีหน่วยรับตรวจไม่เห็นชอบร่างรายงานผลการตรวจสอบ และมีข้อชี้แจง**) พร้อมจัดทำบันทึกข้อความส่งร่างรายงานผลการตรวจสอบ (ที่ปรับแก้ไข) พร้อมบันทึกประชุมปิดการตรวจสอบ และแบบตอบรับร่างรายงาน และแบบประเมินความพึงพอใจ จัดส่งให้หน่วยรับตรวจ เพื่อพิจารณาลงนามตอบรับร่างรายงาน ภายใน ๕ วัน

- จัดส่งร่างรายงานผลการตรวจสอบ เพื่อให้หน่วยรับตรวจพิจารณาลงนามตอบรับร่างรายงาน ภายใน ๕ วันหลังจากที่ได้รับหนังสือการส่งร่างรายงานผลการตรวจสอบ

- ปรับร่างรายงานเป็นรายงานฉบับจริง แล้วจัดส่งให้ผู้สอบทานทำการสอบทานและสรุปเป็นภาพรวมของมหาวิทยาลัย ภายใน ๑ วัน

๒. ผู้สอบทาน (หัวหน้าทีมตรวจสอบ) จำนวน ๑๑ วัน

- ผู้สอบทาน (หัวหน้าทีมตรวจสอบ) ทำการสอบทานและสรุปรายงานผลการตรวจสอบในภาพรวมของมหาวิทยาลัย พร้อมจัดทำบันทึกข้อความจัดส่งรายงานผลการตรวจสอบในภาพรวมของมหาวิทยาลัย เพื่อให้หัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายใน พิจารณาลงนาม ภายใน ๑๐ วัน

- จัดทำร่างบันทึกข้อความส่งคำสั่งการของอธิการบดี ส่งให้งานสารบรรณสำนักงาน เพื่อดำเนินการพิมพ์เป็นหนังสือต้นฉบับ ภายใน ๑ วัน

๓. หัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายใน จำนวน ๖ วัน

- พิจารณาลงนามรายงานผลการตรวจสอบ ภายใน ๕ วัน

- จัดทำบันทึกข้อความรายงานผลการตรวจสอบในภาพรวมของมหาวิทยาลัย เสนอต่ออธิการบดี เพื่อพิจารณาสั่งการ ภายใน ๑ วัน

๔. อธิการบดีพิจารณาลงนามเพื่อสั่งการ ภายใน ๕ วัน

๕. งานสารบรรณ จำนวน ๓ วัน

- ส่งบันทึกข้อความคำสั่งการของอธิการบดีให้กับผู้สอบทาน (หัวหน้าทีมตรวจสอบ) เพื่อให้จัดทำร่างบันทึกข้อความการส่งคำสั่งการของอธิการบดีให้กับหน่วยรับตรวจ ภายใน ๑ วัน

- ดำเนินการพิมพ์บันทึกข้อความการส่งคำสั่งการของอธิการบดีให้กับหน่วยรับตรวจเป็นหนังสือต้นฉบับภายใน ๑ วัน

- จัดส่งหนังสือพร้อมเอกสารประกอบ ให้กับหน่วยรับตรวจ ภายใน ๑ วัน

๖. ผู้สอบทาน (หัวหน้าทีมตรวจสอบ) และหัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายใน ร่วมจัดทำระเบียบวาระการประชุมเพื่อเสนอรายงานผลการตรวจสอบต่อที่ประชุม ค.ต.ป. ภายใน ๑๐ วัน ก่อนที่จะมีการประชุม ค.ต.ป. (ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับกำหนดเวลาของการประชุมที่ ค.ต.ป. ได้กำหนดไว้แล้ว)

การติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ

๑ การกำหนดแผนการติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ

(๑) ให้ผู้ตรวจสอบภายใน จัดทำตารางเวลาในการติดตามผลว่าจะติดตามเมื่อไหร่ อย่างไร ภายใน **๕ วันทำการ** นับตั้งแต่วันที่ได้รับทราบ bahwa หน่วยรับตรวจไม่ได้รายงานผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ (กรณีที่หน่วยรับตรวจไม่ได้รายงานผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะภายในระยะเวลาที่สำนักงานตรวจสอบภายในกำหนด)

(๒) ให้ผู้ตรวจสอบภายใน จัดทำบันทึกข้อความเสนอแผนการติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายใน ผ่านผู้ที่ได้รับมอบหมายในการกำกับดูแลการติดตามผล ภายใน **๑ วันทำการ**

๒ การติดตามผลตามแผนที่กำหนดไว้

ให้ผู้ตรวจสอบภายใน จัดทำบันทึกข้อความถึงหน่วยรับตรวจ ภายใน **๑ วันทำการ** เพื่อติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ ทั้งนี้การกำหนดระยะเวลาให้หน่วยรับตรวจรายงานผล **ไม่ควรเกิน ๗ วันทำการ** นับจากวันที่ได้รับหนังสือแจ้งการติดตาม และจำนวนครั้งในการติดตาม **ไม่ควรเกินกว่า ๓ ครั้ง**

กรณีเมื่อติดตามครบทั้ง ๓ ครั้งแล้ว แต่ยังไม่ได้รับรายงานการดำเนินการตามข้อเสนอแนะจากหน่วยรับตรวจ ให้ผู้ตรวจสอบภายในรายงานต่ออธิการบดี โดยรายงานผ่านหัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายใน เพื่อทราบและพิจารณาสั่งการ และสำเนาให้ผู้ช่วยอธิการบดีทุกพื้นที่/สถาบัน เพื่อทราบต่อไป

๓ การรายงานผลการติดตาม

(๑) ให้ผู้ตรวจสอบภายใน นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ ๒ มาประมวลวิเคราะห์และประเมินผลการติดตาม สรุปผลและจัดทำรายงานการติดตามพร้อมทั้งเสนอข้อคิดเห็น ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ภายใน **๕ วันทำการ** หลังจากที่ได้รับรายงานผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะจากหน่วยรับตรวจ

(๒) หลังจากสรุปผลและจัดทำรายงานการติดตามเสร็จสิ้น ให้ผู้ตรวจสอบภายใน จัดทำบันทึกข้อความเสนอรายงานการติดตามต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายใน ผ่านผู้ที่ได้รับมอบหมายในการกำกับดูแลการติดตามผล เพื่อทำการสอบทาน ภายใน **๑ วันทำการ**

(๓) เมื่อผู้ที่ได้รับมอบหมายในการกำกับดูแลการติดตามผล ได้รับรายงานการติดตามของทุกพื้นที่ครบถ้วนแล้ว ให้ทำการสอบทานรายงานการติดตามของทุกพื้นที่ เพื่อสรุปรายงานการติดตามในภาพรวมของมหาวิทยาลัย เพื่อเสนอต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายใน ภายใน **๑๐ วันทำการ**

(๔) หัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายใน ทำการสอบทานรายงานการติดตามภาพรวมอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะทำบันทึกข้อความรายงานผลการติดตามเสนอต่ออธิการบดี ภายใน **๕ วันทำการ**

(๕) งานสารบรรณทำบันทึกข้อความการรายงานผลการติดตามเสนอต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายในเพื่อพิจารณาลงนาม ก่อนที่จะเสนอต่ออธิการบดีเพื่อพิจารณาสั่งการ ภายใน **๑ วันทำการ**

(๖) ผู้ที่ได้รับมอบหมายในการกำกับดูแลการติดตาม ฯ จัดทำระเบียบวาระการประชุม ค.ต.ป. ส่งให้หัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายในเพื่อบรรจุในระเบียบวาระการประชุม ภายใน ๑ วัน หลังจากที่สรุปรายงานการติดตามในภาพรวมของมหาวิทยาลัยเสร็จสิ้น

๔ การติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของปีก่อน

ผู้ตรวจสอบภายใน ดำเนินการติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของปีก่อน และสังเกตการณ์ว่า หน่วยรับตรวจมีการปฏิบัติงานตามที่หน่วยรับตรวจได้รายงานผลการดำเนินการ ตามข้อเสนอแนะของสำนักงานตรวจสอบภายใน จริงหรือไม่ อย่างไร

หมายเหตุ กรณีที่พื้นที่ใดไม่มีข้อเสนอแนะ ให้ทำบันทึกรายงานผลว่า ตามแผนการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ พ.ศ. .... มทร. ล้านนา .....ได้ทำการตรวจสอบ จำนวนทั้งสิ้น.....เรื่อง และทุกเรื่องไม่มีข้อเสนอแนะใด ๆ ทั้งสิ้น

มทร.ลำนานา

มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน กระบวนการตรวจสอบภายในประจำปี	รหัสเอกสาร 66100101	ออกวันที่ 7 มีนาคม 2566	ผู้รับผิดชอบ งานตรวจสอบภายใน ควบคุมโดย สำนักงานตรวจสอบภายใน อนุมัติโดย อธิการบดี มทร.ลำนานา
---	------------------------	----------------------------	--

ผู้รับผิดชอบ	แผนภูมิสายงาน (Flowchart)	ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา ดำเนินการ
นักตรวจสอบ ภายใน		- ประชุมจัดทำแผนการตรวจสอบภายในประจำปี โดยเชิญนักตรวจสอบภายในทุกพื้นที่ ร่วมหารือ เพื่อประเมินความเสี่ยงในการจัดทำแผนการตรวจสอบภายในประจำปี (ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ระบบ Microsoft Teams)	- ร่างแผนการตรวจสอบภายในประจำปี - คู่มือการประเมินความเสี่ยงเพื่อการวางแผนการตรวจสอบ	ประมาณเดือน มี.ย. - ก.ค. ของ ทุกปี
หัวหน้า สำนักงาน ตรวจสอบ ภายใน		- พิจารณาร่างแผนการตรวจสอบภายในประจำปี กรณี <u>แก้ไข</u> แจ้งผู้รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการแก้ไข กรณี <u>เห็นชอบ</u> เสนอต่ออธิการบดี เพื่อพิจารณา	- ร่างแผนการตรวจสอบภายในประจำปี	
อธิการบดี		- พิจารณาร่างแผนการตรวจสอบภายในประจำปี กรณี <u>แก้ไข</u> แจ้งผู้รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการแก้ไข กรณี <u>เห็นชอบ</u> เสนอต่อคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย (ค.ต.ป.) เพื่อพิจารณาอนุมัติแผน	- ร่างแผนการตรวจสอบภายในประจำปี	
คณะกรรมการ ตรวจสอบ (ค.ต.ป.)		- พิจารณาร่างแผนการตรวจสอบภายในประจำปี กรณี <u>แก้ไข</u> แจ้งผู้รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการแก้ไข กรณี <u>อนุมัติแผน</u> สำนักงานตรวจสอบภายใน ดำเนินการแจ้งเวียนแผน	- แผนการตรวจสอบภายในประจำปี	ภายในเดือน กันยายนของทุก ปี
นักตรวจสอบ ภายใน		- แจ้งเวียนแผนการตรวจสอบภายในประจำปี ให้ทุกหน่วยงานในสังกัด มทร.ลำนานา	- หนังสือนำเสนอแผน - แผนการตรวจสอบภายในประจำปี	ภายใน ๕ วัน หลังจากอนุมัติ แผนการ ตรวจสอบภายใน ประจำปี

มทร.ลำนานา

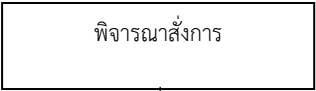
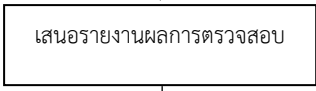
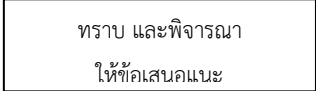
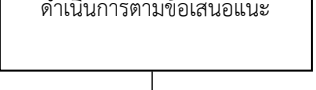
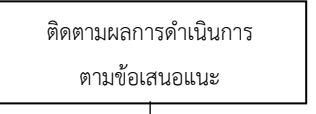

มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน
กระบวนการตรวจสอบภายในประจำปี

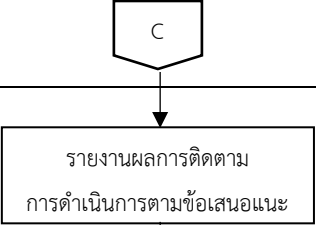
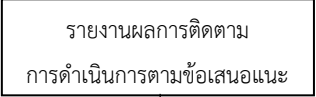
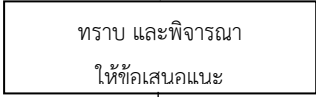
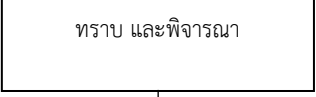

รหัสเอกสาร
66100101

ออกวันที่
7 มีนาคม 2566

ผู้รับผิดชอบ งานตรวจสอบภายใน
ควบคุมโดย สำนักงานตรวจสอบภายใน
อนุมัติโดย อธิการบดี มทร.ลำนานา

ผู้รับผิดชอบ	แผนภูมิสายงาน (Flowchart)	ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา ดำเนินการ
นักตรวจสอบ ภายใน		<ul style="list-style-type: none"> - แจ้งกำหนดการตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบภายในประจำปี และรายละเอียดเกี่ยวกับการตรวจสอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - หนังสือแจ้งกำหนดการตรวจสอบ - แผนการตรวจสอบภายในประจำปี - คู่มือการปฏิบัติงานตรวจสอบภาคสนาม 	<ul style="list-style-type: none"> - ก่อนเข้าตรวจสอบ 5 วันทำการ
หน่วยรับตรวจ		<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยรับตรวจจัดเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - เอกสารประกอบการตรวจสอบ 	
นักตรวจสอบ ภายใน/หน่วย รับตรวจ		<ul style="list-style-type: none"> - ประชุมเปิดการตรวจสอบ - ปฏิบัติงานตรวจสอบภาคสนาม - ประชุมปิดการตรวจสอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - บันทึกการประชุมเปิดการตรวจสอบ - เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ - กระดาษทำการตรวจสอบ - บันทึกประชุมปิดการตรวจสอบ 	
นักตรวจสอบ ภายใน		<ul style="list-style-type: none"> - รายงานผลการตรวจสอบภายใน เสนอต่ออธิการบดี เพื่อพิจารณาสั่งการ 	<ul style="list-style-type: none"> - หนังสือนำเสนอรายงานผลการตรวจสอบ - รายงานผลการตรวจสอบ - คู่มือการรายงานผลการตรวจสอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - ภายใน 1 เดือน หลังจกการตรวจสอบแล้วเสร็จ

 มทร.ล้านนา	มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน กระบวนการตรวจสอบภายในประจำปี	รหัสเอกสาร 66100101	ออกวันที่ 7 มีนาคม 2566	ผู้รับผิดชอบ งานตรวจสอบภายใน ควบคุมโดย สำนักงานตรวจสอบภายใน อนุมัติโดย อธิการบดี มทร.ล้านนา	
ผู้รับผิดชอบ	แผนภูมิสายงาน (Flowchart)	ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ		เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ระยะเวลาดำเนินการ
					
อธิการบดี		- พิจารณาสั่งการ กรณี มีข้อเสนอแนะ ให้หน่วยรับตรวจ ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของสำนักงานตรวจสอบภายใน กรณี ไม่มีข้อเสนอแนะ เพื่อให้หน่วยรับตรวจรับทราบรายงานผลการตรวจสอบ		- หนังสือส่ง - รายงานผลการตรวจสอบ - แบบรายงานผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)	- ภายใน ๑ เดือน หลังจากการตรวจสอบแล้วเสร็จ
หัวหน้าสำนักงานตรวจสอบภายใน		- รายงานผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย เพื่อทราบ		- ระเบียบวาระการประชุม - รายงานผลการตรวจสอบ	- ภายใน ๑ เดือน หลังจากการตรวจสอบแล้วเสร็จ
คณะกรรมการตรวจสอบ (ค.ต.ป.)		- ทราบ และพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ รายงานผลการตรวจสอบ		- รายงานผลการตรวจสอบ - รายงานการประชุม ค.ต.ป.	- ภายใน ๑ เดือน หลังจากการตรวจสอบแล้วเสร็จ
หน่วยรับตรวจ		- ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของสำนักงานตรวจสอบภายใน (ถ้ามี)		- แบบรายงานผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ	- ภายใน ๓๐ วัน หลังจากที่ได้รับคำสั่งการ
นักตรวจสอบภายใน		- ติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ หน่วยรับตรวจ เมื่อครบกำหนด ๓๐ วัน หลังจากที่ได้รับคำสั่งการ ติดตามครั้งที่ ๑ ให้หน่วยรับตรวจรายงานผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ (ไม่เกิน ๗ วันทำการ นับจากได้รับหนังสือติดตามครั้งที่ ๑) ติดตามครั้งที่ ๒ (กรณี) หน่วยรับตรวจยังไม่ได้อายางผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะตามหนังสือติดตามครั้งที่ ๑ (ไม่เกิน ๗ วันทำการ นับจากได้รับหนังสือติดตาม ครั้งที่ ๒) ติดตามครั้งที่ ๓ (กรณี) หน่วยรับตรวจยังไม่ได้อายางผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะตามหนังสือติดตามครั้งที่ ๒ (ไม่เกิน ๗ วันทำการ นับจากได้รับหนังสือติดตาม ครั้งที่ ๓)		- หนังสือติดตาม - แบบติดตามรายงานผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ - คู่มือการติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ	
					

 มทร.ล้านนา	มาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน กระบวนการตรวจสอบภายในประจำปี	รหัสเอกสาร 66100101	ออกวันที่ 7 มีนาคม 2566	ผู้รับผิดชอบ งานตรวจสอบภายใน ควบคุมโดย สำนักงานตรวจสอบภายใน อนุมัติโดย อธิการบดี มทร.ล้านนา	
ผู้รับผิดชอบ	แผนภูมิสายงาน (Flowchart)	ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ		เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา ดำเนินการ
					
นักตรวจสอบ ภายใน		- รายงานผลการติดตามการดำเนินการตาม ข้อเสนอแนะจากหน่วยรับตรวจ รอบ ๖ เดือน และรอบ ๑๒ เดือน ต่ออธิการบดี		- หนังสือส่ง รายงานผลการ ติดตาม - รายงานผลการ ติดตาม รอบ ๖ เดือน และ ๑๒ เดือน	
อธิการบดี		- ทราบ และพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ กรณี หน่วยรับตรวจ ยังไม่มีการรายงานผล การดำเนินการตามข้อเสนอแนะ อธิการบดีให้ ข้อเสนอแนะไปยังหน่วยรับตรวจดำเนินการต่อไป		- หนังสือส่ง รายงานผลการ ติดตาม - รายงานผลการ ติดตาม รอบ ๖ เดือน และรอบ ๑๒ เดือน	
คณะกรรมการ ตรวจสอบ (ค.ต.ป.)		- ทราบ และพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไป ปรับปรุงและพัฒนาในปีงบประมาณถัดไป		- ระเบียบวาระการ ประชุม ค.ต.ป. - รายงานผลการ ติดตาม รอบ ๖ เดือน และรอบ ๑๒ เดือน	เดือน เมษายน และ เดือน ตุลาคม
					

เทคนิคการตรวจสอบ (Audit Technique)

เทคนิคการตรวจสอบ หมายถึง วิธีการตรวจที่ผู้ตรวจสอบ ควรนำมาใช้ในการรวบรวม ข้อมูล หลักฐานที่ดี และเสียค่าใช้จ่ายน้อย เป็นที่ยอมรับของผู้ตรวจสอบภายใน เทคนิคที่ใช้ในการตรวจสอบโดยทั่วไป มีดังนี้

๑. การสุ่มตัวอย่าง เป็นการเลือกข้อมูลเพียงบางส่วน เพื่อใช้เป็นตัวแทนของข้อมูลมาตรวจสอบ ปัจจุบันนิยมใช้ ๔ วิธี

๑.๑ Random Sampling โดยการเลือกตัวอย่างจำนวนหนึ่งจากข้อมูลทั้งหมด

๑.๒ Systematic Sampling การเลือกตัวอย่างโดยกำหนดเป็นช่วง ที่แบ่งระยะไว้เท่า ๆ กันมีคุณสมบัติเหมือนกัน และมีการจัดเรียงลำดับของข้อมูลอย่างถูกต้องและครบถ้วน

๑.๓ วิธีแบ่งข้อมูลออกเป็นกลุ่ม เลือกใช้กลุ่มที่เหมือนกันไว้ในกลุ่มเดียวกัน และเลือก ตัวอย่างของแต่ละกลุ่มนั้นหรือเลือกตัวอย่างของข้อมูลที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกัน แบ่งออกเป็นกลุ่มจำนวน เท่ากัน การกำหนดจำนวนกลุ่มรายการขึ้นอยู่กับลักษณะและปริมาณของข้อมูลทั้งหมด สุ่มเลือกทั้งกลุ่ม มาเป็นตัวแทนในการสุ่มเลือกตัวอย่าง

๑.๔ Selective หรือ Judgement Sampling เป็นการเลือกข้อมูลจากการตัดสินใจ ของผู้ตรวจสอบจะพิจารณาเลือกกลุ่มใด

๒. การตรวจนับ เป็นการพิสูจน์จำนวนและสภาพของสิ่งที่ตรวจนับว่ามีอยู่ครบถ้วนตามที่บ้านที่ก ไว้หรือไม่ สภาพเป็นอย่างไร การเก็บรักษาเป็นอย่างไร เช่น การตรวจนับพัสดุ แต่การตรวจนับมิใช่ เครื่อง พิสูจน์กรรมสิทธิ์ของสินทรัพย์เสมอไป

๓. การยืนยันยอด เทคนิคมีส่วนใหญ่ใช้กับการยืนยันยอดเงินฝากธนาคารหรือสินทรัพย์ที่อยู่ใน การครอบครองของบุคคลอื่น มีข้อจำกัดอาจไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคคลภายนอก

๔. การตรวจสอบใบสำคัญ (Vouching) เอกสารต้องเป็นเอกสารจริง การบันทึกรายการ ครบถ้วนมีการอนุมัติรายการครบถ้วน มีข้อจำกัดในการปลอมแปลงเอกสาร การตรวจเอกสารไม่สามารถ แสดงถึงความมีอยู่จริง

๕. การคำนวณ เป็นเครื่องพิสูจน์ความถูกต้องของตัวเลข ซึ่งถือเป็นหลักฐานที่เชื่อถือได้มากที่สุด ควรมีการทดสอบตัวเลขทุกครั้ง เพื่อให้แน่ใจว่าถูกต้อง มีข้อจำกัดพิสูจน์ได้เฉพาะผลลัพธ์ แต่ไม่สามารถพิสูจน์ ที่มีของตัวเลข

๖. การตรวจสอบการผ่านรายการ (Posting) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วน ของการผ่านรายการจากสมุดบันทึกขั้นต้นไปยังสมุดบันทึกรายการขั้นปลาย ข้อจำกัดการผ่านรายการครบถ้วน ไม่ได้พิสูจน์ความถูกต้องของรายการ

๗. การตรวจสอบบัญชีย่อยและทะเบียน เป็นการตรวจว่ายอดคงเหลือในบัญชีย่อยสัมพันธ์กับ บัญชีคุมหรือไม่ ข้อจำกัดพิสูจน์ได้แต่เพียงความถูกต้อง ควรใช้ร่วมกับเทคนิคการตรวจสอบอื่น

๘. การตรวจทานรายการผิดปกติ เป็นการตรวจจากรายการที่ผิดปกติ อาจพบข้อผิดพลาดที่สำคัญทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ของผู้ตรวจสอบ ข้อจำกัดรายการผิดปกติมีใช้หลักฐานแต่เป็นเครื่องชี้ให้ทราบถึงความจำเป็นต้องใช้เทคนิคอื่นมาประกอบ

๙. การตรวจสอบความสัมพันธ์ของข้อมูล เป็นการตรวจสอบรายการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ผู้ตรวจสอบจึงควรตรวจสอบรายการที่มีความสัมพันธ์กันควบคู่กัน

๑๐. การวิเคราะห์เปรียบเทียบ เป็นการศึกษาและเปรียบเทียบความสัมพันธ์ และความเปลี่ยนแปลงของข้อมูลต่าง ๆ ว่าเป็นไปตามที่คาดหมาย การวิเคราะห์เปรียบเทียบ ระหว่างข้อมูลปัจจุบันและข้อมูลปีก่อน หรือเปรียบเทียบข้อมูลปัจจุบันกับข้อมูลประมาณการ

๑๑. การสอบถาม อาจทำเป็นลายลักษณ์อักษรหรือด้วยวาจา โดยใช้แบบสอบถาม โดยให้ตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ การสอบถามด้วยวาจาต้องอาศัยศิลปะอย่างมากในการที่จะสอบถามให้ได้ข้อเท็จจริง ข้อจำกัดคำตอบเป็นเพียงหลักฐานประกอบการตรวจสอบ จะต้องใช้เทคนิคอื่นประกอบ

๑๒. การสังเกตการณ์ เป็นการสังเกตให้เห็นด้วยตาในสิ่งที่ต้องการทราบอย่างระมัดระวัง ใช้วิจรรย์ญาณพิจารณาสิ่งที่เห็นและบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ไว้ ถ้าจะให้ความเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบนั้นเป็นส่วนรวมจะต้องหาหลักฐานอื่นมายืนยัน เพื่อให้หน่วยรับตรวจยอมรับและแก้ไขตามข้อสังเกตของผู้ตรวจสอบ

๑๓. การตรวจทาน (Verification) เป็นการยืนยันความจริง ความถูกต้อง ความแม่นยำ ความสมเหตุสมผล หรือความเชื่อถือได้ โดยการหาหลักฐานยืนยันกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่

๑๔. การสืบสวน เป็นเทคนิคที่ผู้ตรวจสอบไม่สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ซึ่งคาดว่าจะมีอยู่หรือควรจะเป็นผู้ตรวจสอบจะต้องค้นหาข้อเท็จจริงเริ่มจากผลไปหาเหตุทีละขั้นตอน สามารถอนุมานหรือให้ความเห็นเพิ่มเติมลงไปในส่วนที่ขาดได้

๑๕. การประเมินผล เป็นการเปรียบเทียบมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้กับผลงานที่ปฏิบัติจริงว่าเกิดผลต่างหรือไม่ หาสาเหตุเกิดจากวิธีการปฏิบัติงานหรือจากสาเหตุอื่น เมื่อทราบสาเหตุต้องวิเคราะห์ว่าเป็นเหตุสุดวิสัยหรือไม่เพื่อเสนอข้อคิดเห็นในการปรับปรุงแก้ไข

ผู้ตรวจสอบต้องตัดสินใจว่าข้อมูลที่นำมาใช้เพียงพอหรือไม่ ควรเพิ่มหรือลดประมาณการตรวจสอบเพียงใด เพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ประเมินผลได้ ทั้งนี้ควรประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น จากการเพิ่มหรือลดปริมาณการทดสอบรายการเมื่อเทียบกับผลที่ได้รับ